

Agrupació Fotogràfica de Catalunya

Carrer Duc de la Victòria, 14, pral.

BARCELONA

Any XII - Núm. 127

Maig del 1936

No es permet reproduir o traduir cap treball publicat en aquest Butlletí
sense esmentar el seu origen i el nom del seu autor

El IV Saló Internacional d'Art Fotogràfic

Quan surtin aquestes ratlles es trobaran en plena febre d'execució els treballs d'instal·lació d'aquest Saló. Tal que els anys anteriors, no podem anunciar encara el lloc i dia de l'obertura, car, com és sabut, són massa els factors que juguen en l'organització d'un tal certamen i molts d'ells depenen de voluntats alienes al Consell Directiu. Confiem, no obstant, per les impressions recollides, que el mateix podrà celebrar-se en un lloc adequat a la seva importància i que l'obertura escaurà en la tercera dezena del present mes. Tots els socis, però, rebran una comunicació, amb temps perquè puguin recollir a Secretaria els tickets per a assistir a l'acte de la inauguració. Pel nombre d'obres rebudes, per llur qualitat, pel caràcter vertaderament internacional d'aquest Saló i per les útils ensenyances que de l'observació de tantes proves mestrívoles es dedueixen, no és difícil pronosticar un èxit sorollós a aquest Saló, per a la realització del qual hem trobat tota mena de facilitats de la part de les nostres autoritats, facilitats que no dubtem veurem corroborades en ocasió de la seva instal·lació. Ens plau, doncs, fer-ho constar així des del nostre portantveu.

EL CONSELL DIRECTIU

Fem caliu...

per Santiago Fernàndez

Infinitat de vegades, mitjançant aquest portantveu de les activitats de l'Agrupació, arriben fins a tots els companys les impressions afalagadores de la lluita establerta a casa nostra per a portar a terme la tasca feixuga que hom esbrina constantment; en efecte, si agafeu el Butlletí, trobareu en el seu text fórmules i més fórmules, reproduccions d'obres plenes d'un sabor exquisit i d'una tècnica definida, nombrosos articles que indiscutiblement vénen a augmentar els nostres coneixements dins l'art de la fotografia, fent-nos albirar pel pervindre horitzons afalagadors, plens de victoriós entusiasme, impressions de les nostres actuacions envers els salons estrangers, pensaments, anècdotes, escrits, etc., etc., dels mestres de la fotografia que arreu del món escampen amb els seus coneixements la grandesa del nostre art..., emperò molt poques vegades s'ha fet arribar fins a tots vosaltres quelcom que us assabenti del que són les nostres reunions i tertúlies, i és això precisament el que jo pretenc amb aquestes humils ratlles, dir-vos d'una vegada i per sempre l'esperit germanívol que regna en el nostre casal la vetlla del divendres de cada setmana.

La vetlla del divendres a l'Agrupació té com a principal objecte mantenir en el seu fons l'esperit de companyonia entre tots els socis i, en efecte, som una bona colla que ens apleguem en ella unes quantes hores, satisfets de trobar-nos dins un ambient purament fotogràfic, que palesa d'una manera ben definida l'afany que ens domina, deixant entreveure en el seu fons un egoisme pur i noble gens migrat, amb sacrificis i ple de simpatia vers les coses de casa nostra.

Aquesta vetlla aplega una colla de companys amants de la fotografia, unes quantes hores en el cafè de l'Agrupació, a l'entorn d'unes taules on el conserge, rialler com tots nosaltres, ens serveix quelcom, i allí, amb franca companyonia, es fan cinquanta mil comentaris, s'exposen fórmules, reveladors, viratges, es recomanen aquests o aquells papers artístics o llisos d'una o altra marca, s'ensenyen negatius, que a la claror d'un fanal glaçat, testimoni constant de la nostra dèria fotogràfica, permet que la crítica sigui més complerta i sincera, i allí enmig d'aquell ambient ple d'optimisme, no manca qui ha esperat impacient aquella vetlla per a mostrar-nos les fotos de l'excursió del passat diumenge, que unes voltes es motiu de felicitació pel seu bon gust i perfecta execució o bé altres mereix els consells desinteressats dels companys, els quals remarcant-li certs defectes que

han trobat en elles, saben oferir-li, emperò, els mitjans pràctics per a evitar-les en el successiu.

I així tot s'esdevé germanívolament entre nosaltres; l'un es queixa de què els negatius li han sortit tacats i no sap per què; l'altre es felicita a si mateix d'haver trobat unes plaques o bé una pel·lícula que dóna una gama de tonalitats sorprenents; aquell està empipat perquè l'altre dia no hi havia núvols i li ha sortit un cel que sembla de cartró pedra i li ha desfet l'assumpte... En fi, allí surt tot, bo i dolent, i tot té remei, tot té solució, perquè cal dir que entre nosaltres i dins el nostre art, no hi ha secrets, car som companys veritat, que desinteressadament fem caliu, considerant que en les nostres fileres tot és de tots i per a tots.

No cal dir, emperò, que tampoc hi manquen en aquestes reunions aquells incondicionals o insubstituïbles que, considerant sempre la més greu equivocació prendre's la vida seriosament, animen en gran part les tertúlies amb un dadasall d'ocurrències i xistos que mereixen ésser correspostos per tots amb el consegüent bon humor propi de la joventut, sempre disposada a fer brometa, cosa gens oposada a la nostra afició i que no deixa d'ésser una nota força escaient, que fan més agradables els moments aquells en què la fotomania ens té aplegats. També cal anomenar amb marcat interès la importància que ens mereix en aquelles hores l'estereoscòpia, una branca molt important entre nosaltres, que quasi sempre havia assolit un dels llocs preferents i que per dissort hom diria que resta un xic oblidada, cosa que no s'ha de permetre, principalment aquells que en són amants, procurant fer reviure al nostre casal aquells bons temps passats en què tot sovint es feien projeccions, mantenint el caliu que aquest art mereix, assumpte un xic seriós que ja cal que els nostres estereoscopistes tinguin en compte i posin fil a l'agulla per a fer-lo reviure novament.

En fi, no cal dir després de tot això que allà no hi manca res; fins hi ha escacs, dominó, parxís i una taula de ping-pong; en resum, un sens fi de distraccions que escursen la vetlla, fent-la més deleitosa, i que si ens entretenim en analitzar isoladament tots els moments viscuts dins l'ambient fotogràfic en què es fonamenta la nostra Agrupació, veurem tot seguit que de cada un d'ells se'n despren un alè de caliu que la manté i la fa més gran, essent precisament això el que hem de desitjar i aconsellar a tots, segurs de què els nostres anhels de grandesa han de tenir un fi ple de realitat i optimisme en benefici de l'Agrupació, de la fotografia i fins de nosaltres mateixos, ja que ens obre el camí de l'èxit, que no cal dubtar és el desig de tots.

Fem, doncs, caliu assistint a tots els actes pels quals es manifesta el progrés de l'art fotogràfic a casa nostra; fem caliu donant increment a les nostres tertúlies i reunions... i fins hem de fer caliu cercant nous companys que augmentin les nostres fileres, filtrant en llurs esperits la bellesa del nostre art com a garantia afalagadora d'èxit per al present i per a l'esdevenidor.

Comissió de Concursos i Exposicions

Prepareu vostres treballs per als Salons següents:

VI SALÓ DE CHICAGO (E. U.)

Nombre de proves: Fins a 4.
Mides màximes: 44 × 44 cm.
Drets i despeses: Ptes. 10' -
Termini d'admissió a l'Agrupació: 16 maig 1936.

XXXI SALÓ DE PARÍS (FRANÇA)

Nombre de proves: Fins a 4
Mides màximes: 44 × 44 cm.
Drets i despeses: a Secretaria.
Termini d'admissió a l'Agrupació: 20 juny 1936.

XLV SALÓ DE TORONTO (CANADÀ)

Nombre de proves: Fins a 4.
Mides màximes: 44 × 44 cm.
Drets i despeses: 10 pessetes.
Termini d'admissió a l'Agrupació: 26 juny 1936.

II SALÓ DE FRANKFURT (ALEMANYA)

Nombre de proves: Fins a 6.
Mides màximes: 44 × 44 cm.
Drets i despeses: 9'50 pessetes.
Termini d'admissió a l'Agrupació: 5 d'agost 1936.

Per als principiants

Anotacions sobre la composició fotogràfica

per Ricardo

Per bé que el prendre fotografies des de l'alçària dels ulls sigui el més recomanable a la majoria dels casos, a voltes, un punt de mira més baix pot ésser més convenient: per exemple, amb la quitxalla o amb els animals petits, quan es troben a terra. En el cas d'un noiet assegut a terra (1), si hom el retrata des del punt de mira corrent i havent-se d'inclinar l'aparell, el cap, que és el més proper a l'objectiu, es presenta completament desproporcionat respecte del cos. El punt de mira per aquest subjecte haurà, doncs, d'ésser molt més baix, a fi de corregir

Esquema 1

Esquema 2

la perspectiva. Si el noiet es trobés ajaçat a terra, un punt de mira elevat no fóra tampoc convenient, perquè el conjunt del subjecte es trobaria damunt el mateix plànol.

Una figura gran i dempeus (2) no ha d'ésser jamai (*) fotografiada des d'un punt de mira baix, perquè la distorsió es produïria aleshores en altre sentit i el cap seria massa petit. Si hom necessita un punt de mira baix, per exemple, en fotografiar des de la part baixa d'una escala en direcció cap a dalt, és quasi sem-

(*) Es refereix això als casos en què l'assumpte és el retrat del subjecte i no un efecte especial de composició a la manera que podríem anomenar «rusa».

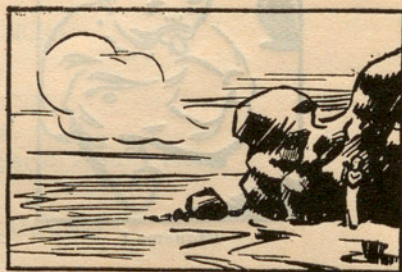
pre millor retrocedir a fi d'assolir una major distància del subjecte: des d'uns tres a quinze metres. Cal, però, observar que un punt de mira baix dóna sempre un efecte d'alçària, poguent-se aplicar aquesta circumstància quan es retrati una persona baixa dempeus. Tingui's, llavors, l'aparell en el plànol de la cintura i inclini's, si fa falta, fins a veure tota la figura dintre el camp del visor.

* * *

De cara a l'estiu, quan tantes instantànies es prendran a les nostres platges, no és de més fer avinent als aficionats que el mar com a subjecte i les roques de la costa poden ésser, a condició de tractar-los bé, temes molt adequats per a assolir bones composicions. Cal, no obstant, observar els següents punts: El sol del migdia tendeix a donar contrastos exagerats amb ombres carregoses, i si hi ha subexposició, s'obtenen resultats en *blanc i negre* desprovistos de mit-gestintes. Per tant s'ha d'evitar la subexposició i retratar aquests subjectes de bon matí o cap al tard. A la primera fotografia (3) el punt de mira ha fet que les roques vinguessin al bell mig de la composició i que la línia de l'horitzó dividei-

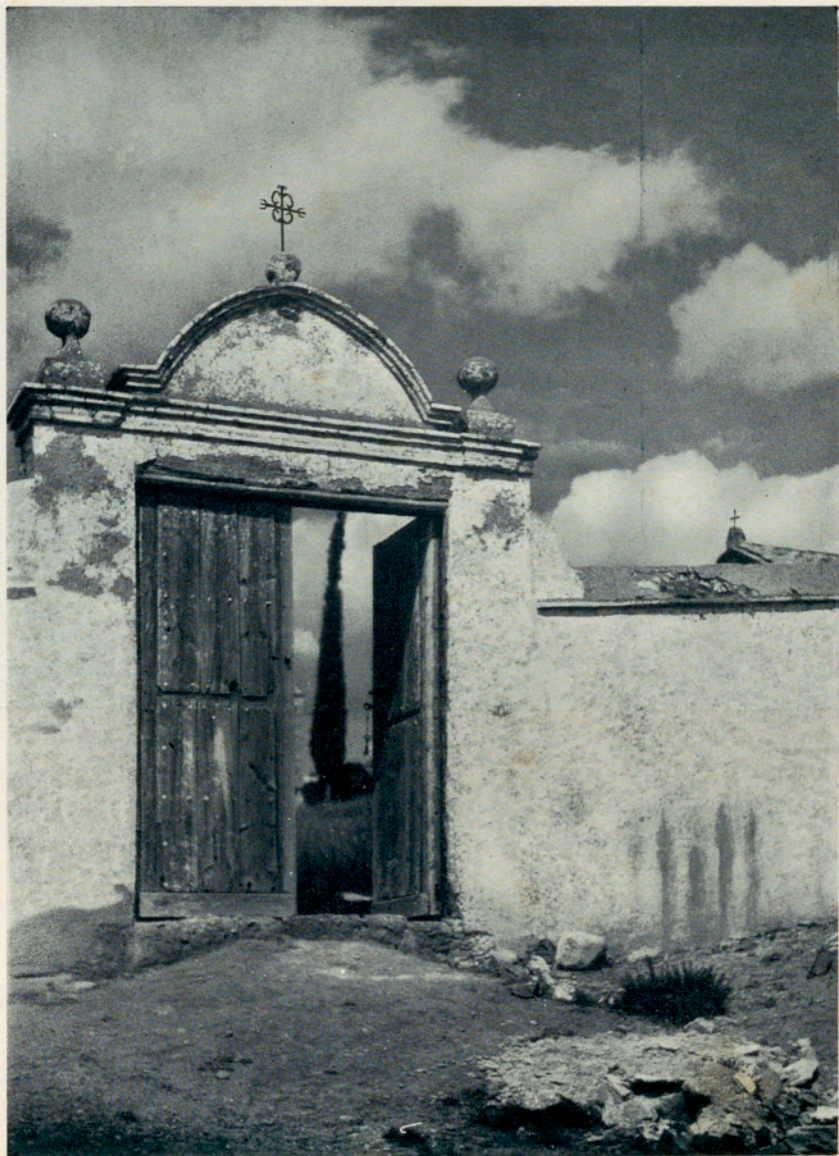
Esquema 3

Esquema 4

xi el quadro en dues parts, gairebé iguals. De tal forma la prova resta dividida en quatre parts quasi idèntiques, debilitant extraordinàriament l'interès de la composició. Al segon esquema (4) l'equilibri ha estat recobrat incluint més mar i menys roques, i el punt de mira més baix col·loca la línia del cel en una posició més interessant. Fixeu-vos com afegint una figura, hom pot constatar l'alçada de les roques.

* * *

XII Concurs Anyal

Bromurs 2.ª Categoria

De la col·lecció premiada amb medalla de bronze

Soci-autor: Enric Aznar

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA
DE CATALUNYA

XII Concurs Anyal
Bromurs 1.ª Categoria
De la col·lecció premiada amb medalla de bronze
Soci-autor: Josep M.ª Lladó

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA
DE CATALUNYA

XIII Concurs Anyal
Bromurs 2.ª Categoria
De la col·lecció premiada amb medalla de bronze
Soci-autor: Vicens Gonzàlvez

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA
DE CATALUNYA

XII Concurs Anyal

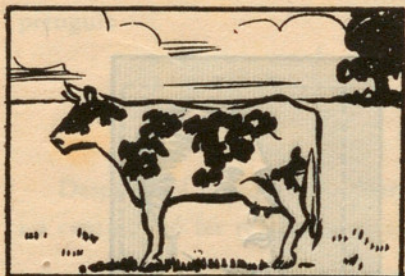
Pigmentaris 2.ª Categoria

De la col·lecció premiada amb medalla daurada

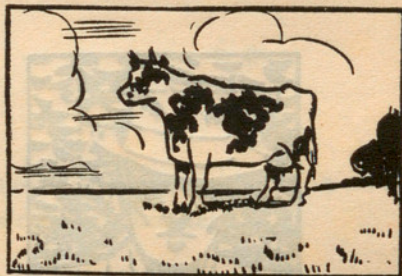
Soci-autor: Manuel Quintana

AGRUPACIÓ FOTOGRÁFICA
DE CATALUNYA

Retratant els animals hom ha d'observar algunes regles. Al primer dels dos esquemes (5) hi ha diverses faltes que hom constata sovint entre els principiants. De bell antuvi, aquesta vista de costat ens mostra solament dues potes i els ungles es troben massa propers al límit de la prova, el que no deixa veure suficient terra com a suport. El punt de mira escollit fou massa alt, puix que l'esquena de la vaca es confon amb la línia de l'horitzó. Aprofitem l'ocasió per a dir que aquesta línia de l'horitzó mereix una atenció preferent en tota composició

Esquema 5

Esquema 6

a l'aire lliure, puix que encara que passi desapercebuda la mala posició de la mateixa al moment de la presa de la fotografia, hom constatarà després el seu efecte perjudicial damunt la prova. Un punt de mira més apartat i vers l'esquerra donaria un major espai per davant del cap i ens mostraria les quatre potes, i baixant-ho, en relació amb el primer, hom obtindria una major impressionabilitat en l'animal i ensems el col·loca per damunt la línia de l'horitzó (6).

* * *

En fer retrats, jamai no ha de posar-se el subjecte al sol, especialment al migdia, quan aquell es troba alt, perquè tal situació produeix ombres triangulars damunt els ulls, nas, boca i els tons de les galtes, el que resulta molt desagradable. Si el subjecte porta un barret d'ales amples, és molt adient el reflectar un xic de llum cap a dalt, mitjançant un paper o roba blanca damunt la terra, a fi d'il·luminar les ombres. A l'exemple de la figura (7) hi ha incloses massa coses: la línia de punts assenyala el millor tallat de la composició. Hom no ha mai de col·locar una figura asseguda davant d'un fons negre com un mur amb eura, particularment al sol, perquè les taques de llum resultaran enutjoses. Si el sub-

jecte assegut és una dona, un barret molt ample pot ésser girat de faisó a fer un bon fons per a la cara, sempre baix una forta llum solar. Pot servir tant com un fons parcial, si hom compona amb cura, com per a fer caure damunt la cara una ombra agradable, comptant aleshores amb què també serà reflectada la llum cap a dalt mitjançant el paper o roba abans citat.

L'esquema (8) ens mostra una composició més interessant per a retrat, i és coneguda per tres quarts de perfil. Ací el cap domina per la seva forta posició en el quadre i per la senzillesa del fons. Al retrat és millor que els ulls mirin

Esquema 7

Esquema 8

en la mateixa direcció del cap, puix que si la vista es dirigeix a altra direcció que la seguida pel cap, es desprèn del retrat una expressió d'astúcia poc adient a la majoria dels casos. Hom exceptuarà, però, el cas en què el cap es trobi girat gairebé contra la màquina i els ulls mirin vers ella. També la línia de punts marca en aquest cas el millor enquadrament de la prova.

(De *The Amateur Photographer and Cinematographer*.)

FORMULARI

VIRATGE EN TONS VERDS

La revista *Photographische Industrie* ha descrit la forma operatòria resumida a continuació.

Blanquejar les proves, convenientment rentades, dins un bany que compregui:

Ferricianur de potassa	6 gr.
Nitrat de plom	4 »
Aigua, per fer	100 cc.

Després del blanquejat, rentar molt curosament durant almenys 15 minuts, i a continuació fer reaparèixer les imatges dins la solució següent:

Perclorur de ferro	4 gr.
Aigua, per fer	100 cc.

El to és verd tirant fortament a blau. Rentar finalment fins a la descoloració de les parts clares i fer assecar per suspensió.

La revista americana *The Camera* pretén que hom pot obtenir un to verd franc blanquejant les imatges en la forma descrita més amunt, però introduint les proves, un cop rentades, dins la solució següent:

Bicromat de potassa	10 gr.
Amoníac	4 cc.
Aigua, per fer	100 cc.

Aquest bany fa reaparèixer una imatge d'un to taronjat que vira al verd si hom transfereix les proves, després d'un rentat somer, en una solució de perclorur de ferro al 4 %.

Photographische Rundschau ha indicat el procediment següent. Blanquejar les proves en:

Ferricianur de potassa	5 gr.
Aigua	100 cc.
Amoníac	X gotes.

Rentar fins a la descoloració de les parts clares i banyar les proves, durant 5 minuts, en un bany compost de :

Citrat de ferro amoniacal	2 gr.
Aigua	100 cc.
Acid clorhídric ordinari	XXV gotes.

Les imatges adquireixen en aquest bany un to blau de Prússia, que vira al verd si hom passa les proves, després d'un curt rentat, dins :

Monosulfur de sosa	1 gr.
Aigua	100 cc.
Acid clorhídric	XXV gotes.

Després de 5 minuts d'immersió, rentar fins a la descoloració de les parts clares.

Per obtenir un to verd fosc, R. H. De Saulles suggereix immersir les proves, durant 5 minuts, en :

Monosulfur de sosa	2 gr.
Aigua, per fer	100 cc.

Rentar seguidament a 2 ó 3 aigües i blanquejar les imatges amb l'ajut del bany que segueix :

Ferricianur de potassa	2'5 gr.
Carbonat d'amoníac	10 »
Aigua freda, per fer	100 cc.

Rentar durant 2 minuts i virar en la solució següent :

Sulfat de ferro	2 gr.
Acid clorhídric	1 cc.
Aigua, per fer	100 cc.

La immersió dins aquest bany ha d'ésser perllongada fins a l'obtenció d'un to viu. Rentar durant 10 minuts.

NOTICIARI

MOVIMENT DE SOCIS

Han entrat a formar part de la nostra entitat els següents senyors: Josep Gaja, Crescenci Martínez, Arcadi Soler, Josep Sabater, Miquel Marull, Josep Virgili, Dr. Ballespí, Joan Gascón, Josep Millàn i Francesc Alsina, corresponsal.

La nostra més coral benvinguda.

—Ha estat baixa el senyor Miquel Prat.

PROJECCIONS

El dia 8 del passat abril tingué lloc al nostre estatge la projecció de diapositius, que sota el títol «Catedrals d'Espanya», donà el nostre consoci En Joan Nonell, assistint-hi una nombrosa concurrència que admirà i aplaudí calurosament l'autor.

A l'intermedi d'aqueixa projecció es feu lliurament als socis concurrents al «I Concurs Social B» de l'entitat, dels premis assolits en el dit Concurs, essent molt ovacionats.

EXPOSICIÓ

El dia 25 del passat mes d'abril tingué lloc al nostre estatge, la inauguració de l'exposició de les obres documentals d'Anglaterra i Escòcia, presentades pel nostre consoci Sr. A. Borrell Vidal.

Assistí nombrosa concurrència que tingué ocasió d'admirar una sèrie d'obres que, apart del seu valor documental, tenen un valor tècnic destacat, propi del seu autor.

EXPOSICIO DEL BANC ALEMANY

Durant la primera quinzena de març tingué lloc al nostre estatge el VII Concurs d'aquesta entitat. Entre les obres exposades vàrem registrar com a sobresalients: «Escombraire», de S. Sastre; «Pescador» i «Noi al moll», de V. González; la col·lecció de Càstor Hernando, que resultà molt ben entonada i de conjunt harmònic, i, en un pla més modest, «Llum matinal», de Josep Riera.

BIBLIOTECA

Ha estat adquirit, amb destí a la Biblioteca de la nostra entitat, «Le livre d'or du Rolleiflex».

El company Enric Aznar ha fet donatiu del volum «La Fotografia Artística», per Josep Francès.

No cal dir quant agraïm a l'amic Aznar aquesta donació.

OFERTES

—Ica Bébé 4 $\frac{1}{2}$ per 6 obj. Zeiss 1:4.5, amb magatzem, 6 xassis alpaca i estoig. Pessetes: 180. Raó: Conserge.

—Aparell 6 $\frac{1}{2}$ per 9, obj. Tessar 1:4.5 f. 10.5 cms. doble manxa, obt. Compur, 4 xassis, cartera, trípode metàl·lic i ròtula. Pessetes: 200. Raó: Secretaria.

—Aparell 9 x 12. 1:4.5, doble manxa, cartera 12 xassis, 1 trípode, 1 disparador automàtic de pose, 1 cisalla amb tall artístic. Ptes. 125. Raó: Secretaria.

—Dolly 4 $\frac{1}{2}$ x 6. Tessar Zeiss 1:3.5 f. 7 cm. 1 xassis filmpack, 3 xassis placa, 1 filtre groc. Ptes. 275. Raó: Secretaria.

—Poliscop Ica 6 x 13. Zeiss Tessar 1:4.5, amb magatzem i cartera. Estat nou. Ptes. 500. Raó: Conserge.

Estereospido Gaumont: 6 x 13 cms. avant-guerra, Tessar f. 6'3, magatzem i estoig: 300 pessetes. Raó a Secretaria.

Aparell 9 x 12 Contesa Nettel, pla-focal objectiu T. T. P. «Cooke» 1:4.5 amb 3 xassis dobles i cartera, en bon estat. Raó a Secretaria.

Objectiu Voigtlander de flou, 18 cms. Per a engrandiments: 50 pessetes.

Objectiu Protar, 15 cms.: 35 pessetes.

Telèmetre: 25 pessetes.

Joc de cubetes per a revelat vertical lent 6 x 13: 30 pessetes.

Raó: Closa, Agrupació, o Manso, 30, baixos.

Fem avinent als Senyors Socis que resten a llur disposició els tickets per a assistir a l'acte inaugural del

IV Saló Internacional d'Art Fotogràfic

Demaneu-los a Secretaria - Preu del ticket, 5 ptes.
